

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีการจัดกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ดังนี้

1. นโยบายโครงการ "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"
2. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"
  - 2.1 แนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)
  - 2.2 แนวคิดสอนน้อยเรียนมาก (Teach Less, Learn More/ TLLM)
3. การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"
4. แนวทางการจัดกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"
  - 4.1 วัตถุประสงค์ของกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"
  - 4.2 การจัดกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"
  - 4.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"
  - 4.4 การออกแบบกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"
  - 4.5 การวัดและประเมินผลกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"
  - 4.6 ความสำเร็จในการจัดกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"
5. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ
  - 5.1 ปัจจัยพื้นฐาน
  - 5.2 ปัจจัยสนับสนุน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### 1. นโยบายโครงการ "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"

แนวทางในการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมของรัฐบาล คือ นโยบายการ "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" นั่นคือการลดจำนวนชั่วโมงเรียนในภาควิชาการลงแต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจากนโยบายการ

“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดให้โรงเรียน จัดการเรียนใน ภาควิชาการถึงเวลา 14.30 น. แต่เวลาที่โรงเรียนเลิกคงเดิมตามกำหนดของโรงเรียนคือเวลา 16.00 น. ดังนั้น ช่วงเวลาระหว่างหลังเลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้าน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเลือกปฏิบัติ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิด วิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม ความมีน้ำใจต่อกัน และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหา ศักยภาพและความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับ ของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกันหรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรม สามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็ก ๆ รู้จักปรับตัวมีการช่วยเหลือดูแลกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่ม ทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558)

แนวทางการกำหนดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมี ความสุขมีดังนี้

- 1) กิจกรรมเป็นทางเลือก สนองตอบความสนใจความถนัดของผู้เรียนอย่างหลากหลาย
- 2) เรียนรู้หลักการสร้างความรู้ผ่านกระบวนการและกิจกรรม (Process and Content)
- 3) ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระ และปลอดภัย
- 4) ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coach & Mentor)
- 5) ครูผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายและเป็นการประเมินตามสภาพจริง

วิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียน มากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น

## 2. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” คือ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน เชื่อว่านักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ ด้วยตนเองจากการมีประสบการณ์เดิม การมีประสบการณ์ตรง การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558) ดังนี้

## 2.1 แนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

1. นักเรียนแต่ละคนสร้างความรู้ ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน และนักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งอาจแตกต่างกับแนวทางของผู้สอน
2. ประสบการณ์เดิมของนักเรียนเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญในการสร้างความรู้ใหม่ และนักเรียนแต่ละคนมีประสบการณ์เดิมและมีความรู้ ที่แตกต่างกัน
3. การมีประสบการณ์ตรง การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันของผู้เรียน มีส่วนช่วยในการสร้างความรู้ใหม่
4. ครูมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการสร้างความรู้ รู้จักตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน

### สมมติฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีสมมติฐานเกี่ยวกับการสร้างความรู้ให้นักเรียน ดังนี้

1. มนุษย์สร้างความรู้ผ่านการสื่อสาร ผ่านกิจกรรมการไตร่ตรอง และการอภิปราย ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถสร้างประสบการณ์ในการแก้ปัญหา โดยมีวงจรโมเดลการเพิ่มพลังการเรียนรู้ของนักเรียน ความอยากรู้อยากเห็น การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ความขัดแย้งทางปัญญา การไตร่ตรอง การจัดโครงสร้างใหม่ ดังนี้
  - 1.1 ความอยากรู้อยากเห็น และความขัดแย้งเป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้น ให้นักเรียนอยากเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน
  - 1.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา
  - 1.3 ความขัดแย้งทางปัญญา นำมาซึ่งการไตร่ตรอง
  - 1.4 การไตร่ตรอง กระตุ้นให้เกิดการจัดโครงสร้างใหม่ทางปัญญา
2. การสร้างความรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน ครูผู้สอนต้องยอมรับและจัดการที่จะสนับสนุนสิ่งที่นักเรียนคิด

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูผู้สอนจะต้องใช้เวลาสอนเนื้อหาสาระให้น้อยลง แต่จัดเวลาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ครูผู้สอนต้อง กระตุ้นให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งบทบาทการสอนของครูผู้สอนแม้จะน้อยลง แต่บทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของครูผู้สอน คือ ต้องมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้และเตรียมคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

## 2.2 แนวคิดสอนน้อยเรียนมาก (Teach Less, Learn More/ TLLM)

จิตรา สุขเจริญ (2555 : 45) ได้กล่าวไว้ว่า สอนน้อยเรียนมากนั้นเป็นแนวคิดในการปรับวิธีคิดเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนของครูและนักเรียน โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ จากการตั้งคำถามต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนคิดและทำการสืบค้น ได้เรียนรู้จากโครงงาน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต นักเรียนสามารถสะท้อนความคิด ซึ่งสามารถนำไปใช้ชีวิตจริงได้ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมที่ให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ซึ่งครูผู้สอนจะต้องออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เช่น การเรียนรู้แบบสืบค้น การคิดขั้นสูง การเรียนรู้จากโครงงานการสะท้อนความคิด เป็นต้น

เวชฤทธิ์ อังกะภักทรขจร (2554 : 11) ได้กล่าวไว้ว่า ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More ครูผู้สอนต้องสอนในภาคการบรรยายให้น้อยลง หรือ Teach Less แต่ครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง จะต้องส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมาก หรือ Learn More ซึ่งบทบาทการสอนในภาคการบรรยายของครูแม้จะลดน้อยลง แต่ ครูต้องมีการวางแผน และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ และเตรียมคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด Teach Less, Learn More ผู้สอนต้องคำนึงถึงคำถาม 3 คำถามได้แก่ 1.ทำไมต้องสอน 2.สอนอะไร 3.สอนอย่างไร

## 3. การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมนั้นมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
2. กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนอย่างชัดเจนมีความเข้าใจตรงกัน
3. สร้างความเข้าใจ ความตระหนักในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง
4. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความถนัดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

5. วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ความพร้อมของโรงเรียน อาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการ สื่อ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้

6. ปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

7. ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจความถนัด และความต้องการของนักเรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ และหรือเลือกจากกิจกรรมในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ อื่นๆ

8. ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม ตามตารางเรียนที่กำหนด

9. นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

10. ประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) นำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

11. สรุปรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

### **หลักการของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**

การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีหลักการดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 18)

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหาการทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา ได้แก่

2.1 ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต การศึกษาและการเรียนรู้

2.2 ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรมจรรยาที่ดีมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

2.3 ด้านหัตถศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน

2.4 ด้านพลศึกษา คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขาภิบาลด้วย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมาย และเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ใช้ชุมชนภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้

5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์อภิปราย สรุปความรู้นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรม

6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจรณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาที่กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

8. จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย

#### การดำเนินการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียน

การดำเนินการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานีและบทบาทของโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องในระดับโรงเรียน

#### บทบาทของโรงเรียน

โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 11)

1. ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2. กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จ ของการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน อย่างชัดเจน มีความเข้าใจตรงกัน

3. สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา

4. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

5. วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรระดับชั้นเรียน ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ และห้องปฏิบัติการ

6. ปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียนที่ลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้ โดยแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีรายละเอียดพร้อมตัวอย่างในเอกสารคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงาน

7. ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน โดยพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ และหรือเลือกจากกิจกรรมในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือจากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

8. ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรม ตามตารางเรียนที่กำหนด

9. นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

10. ประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) นำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

11. สรุปรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

#### **บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน**

1. เป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับโรงเรียน และการบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2. อำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติ

3. ประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและภูมิปัญญาต่าง ๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

4. นิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5. จัดเวทีเสวนาทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)

6. นำผลการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) และผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

#### **บทบาทของครูผู้สอน**

1. วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียน และเป็นรายบุคคล

2. ออกแบบกิจกรรม เพิ่มเวลารู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

3. จัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

4. ร่วมเสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติ และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
5. ประเมินและพัฒนานักเรียนเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน
6. ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
7. รายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียน

#### บทบาทของผู้เรียน

1. สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมตามตารางเรียน และวิธีการเรียนรู้ที่กำหนดอย่างกระตือรือร้น และสนองต่อกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและขีดความสามารถของตนเอง
2. สำรวจความสนใจ ความต้องการ และศักยภาพของตนเองเพื่อวางแผนการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง
3. ค้นหาความถนัด ความต้องการของตนเอง
4. ฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง
5. ประเมินและปรับปรุงวิธีการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง
6. ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ ครูผู้สอน
7. ร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ

#### บทบาทของผู้ปกครอง

1. ส่งเสริม สนับสนุน ผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
2. ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้เรียน
3. ประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน และร่วมชื่นชมผลงานของผู้เรียน

#### 4. แนวทางการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบาย “กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้กำหนดนโยบายหลักการ และแนวคิด รวมทั้งแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ



ค่านิยมที่ดีงาม และความมีน้ำใจต่อกัน กระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง เพื่อเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง โดยการปฏิบัติกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะระดับชั้นเรียนหรือห้องเรียนเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถทำร่วมกับรุ่นพี่หรือรุ่นน้องในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อฝึกทักษะการทำงานร่วมกับต่างช่วงวัย เพื่อให้นักเรียนรู้จักปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 7)

#### 4.1 วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

เพื่อสนองนโยบายการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้ทุกโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างครอบคลุม จึงได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่ความเข้มแข็งสำหรับให้ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ตรงกันให้กับโรงเรียนที่ยังไม่ได้ เข้าร่วมโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 3)

1. เพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียนแต่ละบุคคล
3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้
5. เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

#### 4.2 การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นการส่งเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเป็นการเน้นย้ำการจัดการ เรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน แบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบสำรวจ สืบค้น รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ นำเสนอแลกเปลี่ยน และสรุปข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้ชุมชนสิ่งแวดล้อม

และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนได้เผชิญกับสภาพจริงของชีวิต หลากหลายมิติได้สัมผัสกับธรรมชาติ และได้ประสบการณ์ตรงกับการเรียนรู้กับผู้คนที่แตกต่างกัน นอกจากนี้นักเรียนจะได้ฝึกฝนทักษะความสามารถพื้นฐานต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 16)

1. กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สามารถจัดได้ทุกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย

2. การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามขนาดโรงเรียน จำนวนนักเรียน จำนวนครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมีแนวดำเนินการ ดังนี้

2.1 โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขนาดเล็กมีครูไม่ครบชั้นทั้งโรงเรียนที่จัดการศึกษาเป็นเอกเทศหรือจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ควรจัดกลุ่มนักเรียนเป็นชั้นช่วงชั้นหลายชั้น หรือรวมกลุ่มทั้งโรงเรียน (กรณีเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมาก) ให้สอดคล้องกับจำนวนครูที่รับผิดชอบหรือเป็นผู้ดูแลกิจกรรม การจัดกิจกรรมของโรงเรียนขนาดเล็กในบางพื้นที่สามารถเดินทางไปมาสะดวก อาจนำนักเรียนหมุนเวียนกันไปจัดรวมกับโรงเรียนใกล้เคียงได้

2.2 โรงเรียนขนาดเล็ก หรือขนาดกลางที่มีครูพอดีชั้น หรือมีครูเพียงพอควรจัดกลุ่มนักเรียนให้เหมาะสมกับกิจกรรมได้ให้มีจำนวนทั้งกลุ่มไม่มากเกินไป และคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก

2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ที่มีนักเรียนจำนวนมากต้องมีการวางแผนที่รัดกุม เพราะทางโรงเรียนอาจมีข้อจำกัดด้านสถานที่ และต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้อาจเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงเวลาได้ตลอดวัน

2.4 โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์ ให้พิจารณาตามความเหมาะสมกับบริบท ความพร้อมของโรงเรียน

3. การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรเป็นกิจกรรมที่เป็นไปตามความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง จุดเน้น และอัตลักษณ์ของโรงเรียน และศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของกระทรวงศึกษาธิการ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น

#### 4.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

เมื่อโรงเรียนบริหารจัดการเวลาเรียน จัดทำโครงสร้างเวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา และจัดตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ขั้นต่อไปครูต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียน เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรม
2. วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน ในด้านบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่งบประมาณสื่อแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเช่น พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ หอสมุด มัสยิด วัด ห้องปฏิบัติการ โรงอาหาร รวมทั้งบริเวณและสถานที่ต่างๆ ภูมิทัศน์ของโรงเรียน/ชุมชน/ท้องถิ่น ผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน หรือแม้กระทั่งเรื่องราวสถานการณ์และเหตุการณ์สำคัญ วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น รวมทั้งวันสำคัญทางศาสนาและทางราชการ
3. กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้
  - 3.1 โรงเรียนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้นักเรียนได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดความสนใจ โดยอาจจะทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม มีครูเป็นที่
  - 3.2 โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนหรือรวมกลุ่มกันเสนอกิจกรรมที่จะปฏิบัติโดยนักเรียนที่รวมเป็นกลุ่มอาจจะเป็นนักเรียนห้องเดียวกัน หรือนักเรียนระดับชั้นเดียวกัน หรือนักเรียนหลายระดับชั้น ทำกิจกรรมร่วมกัน หรืออาจจะทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง/ชุมชน
  - 3.3 โรงเรียนใช้ทั้งสองแนวทางร่วมกัน กรณีนี้เหมาะสำหรับโรงเรียนที่จัดการศึกษาหลายระดับตามบริบทของแต่ละโรงเรียน
4. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม ความพึงพอใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมอบหมายให้ครูทุกคนเป็นที่ปรึกษาการทำกิจกรรม เพื่อให้ข้อเสนอแนะ อำนวยความสะดวกประสานงาน และดูแลความปลอดภัยของนักเรียน
5. เพื่อพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องควรมีการนำเสนอผลงานของนักเรียน ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน
6. สรุป และรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

#### 4.4 การออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ด้วยตนเองเผชิญประสบการณ์ตรง และได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง การจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรลดบทบาทจากผู้ให้ความรู้เป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) โดยสามารถออกแบบกิจกรรม ได้ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 17)

1) การออกแบบกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมให้มีความเชื่อมโยงระหว่าง “กิจกรรมลดเวลาเรียน” และ “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้” ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2) กรอบความเชื่อมโยงระหว่าง “กิจกรรมลดเวลาเรียน” และ “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้” ผู้สอนสามารถเชื่อมโยงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงลดเวลาเรียนจากตัวชี้วัดในแต่ละรายวิชา

3) หลักการสำคัญของการจัด “กิจกรรมลดเวลาเรียน” และ “กิจกรรมเพิ่มเวลารู้” มีรูปแบบการจัดกิจกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชา

กรอบแนวคิดการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะผู้เรียน มีดังนี้

1) ด้านสติปัญญา (Head) ที่เน้นกิจกรรมให้เด็กสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง วิเคราะห์และสังเคราะห์ให้นักเรียนรู้จักตนเองและบริหารจัดการตนเอง ซึ่งต้องอาศัย ทักษะความคิด ด้านต่าง ๆ เช่น คิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ รู้จักตัดสินใจและแก้ไขปัญหา รู้จักการตั้งเป้าหมายการวางแผน การริเริ่ม และการจัดการอุปสรรค

2) ด้านทัศนคติ (Heart) จะต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เคารพกฎกติกา และมีระเบียบวินัยรู้จักเรียนรู้ที่จะเป็นผู้ให้ ซึ่งต้องอาศัยทักษะเรื่อง การเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม การต่อรอง การบริการ มีความรับผิดชอบต่อสังคม และองค์รวมทั้งสร้างลักษณะนิสัยเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง

3) ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hand) ที่เปิดโอกาสให้ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งต้องอาศัยทักษะเรื่องการ สื่อสาร การมีมนุษยสัมพันธ์ การยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น การเห็นใจผู้อื่น การจัดการกับความขัดแย้ง การมีความเมตตา มีความยืดหยุ่น

4) ด้านสุขภาพ (Health) การเรียนรู้ที่จะปกป้องและป้องกันตนเองให้ปลอดภัย การอยู่อย่างแข็งแรง ปราศจากโรคร้าย ซึ่งต้องอาศัยเรื่อง การมีวินัยในการเลือกบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย การพักผ่อน การเคารพตนเอง การจัดการความเครียด เพื่อสุขภาพกายที่แข็งแรง สุขภาพจิตที่ดี



ภาพประกอบ 2 แนวคิดการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะผู้เรียนใน 4 ด้าน

ที่มา : (ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2558 : 27)

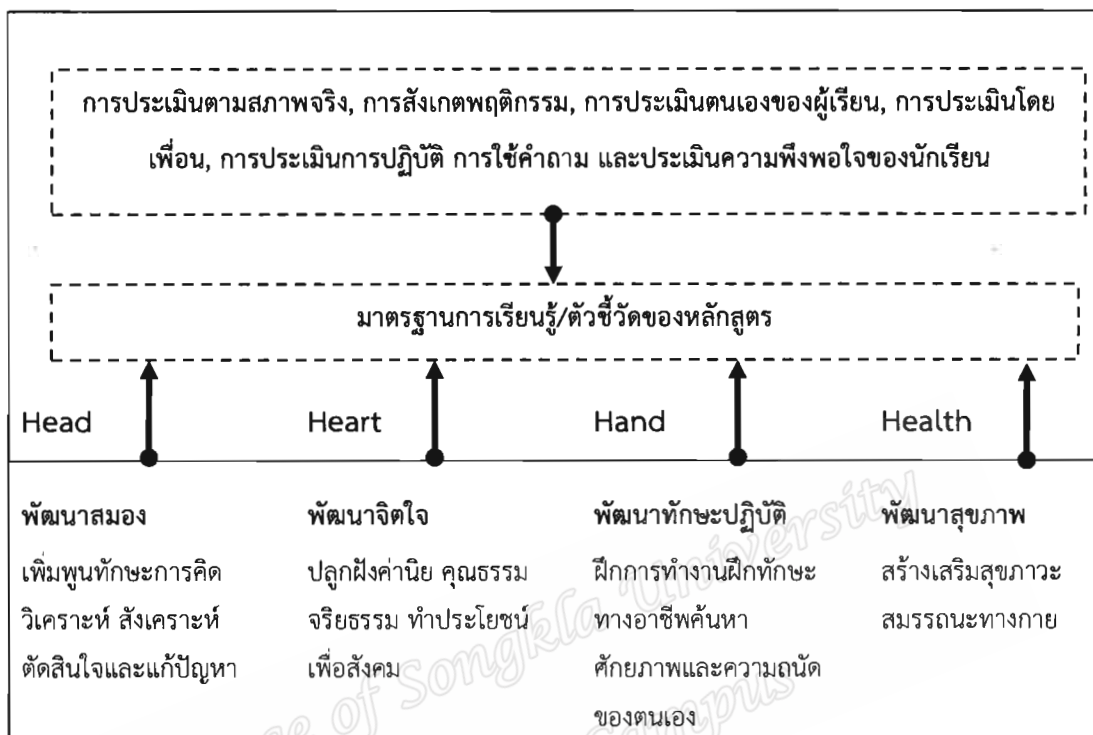
#### 4.5 การวัดและประเมินผลกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ใช้วิธีการวัดผล และ ประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยเน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) ใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมิน ภาคปฏิบัติ(Performance Assessment)

หมวดที่ 1 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่จัดเป็นกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตร ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้ตัดสิน ผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” ตามเกณฑ์การประเมินที่ หลักสูตรกำหนด และเป็นส่วนหนึ่งของ การจบหลักสูตรสถานศึกษา

หมวดที่ 2-4 กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้กิจกรรมสร้างเสริม คุณลักษณะและ ค่านิยม และกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต ให้ ประเมินผลความก้าวหน้า พัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล และประเมินความพึงพอใจของ นักเรียน ผู้เกี่ยวข้อง โดยอาจจะบันทึก ผลการประเมินเป็นแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ของนักเรียน รายบุคคล

เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร ดังแผนภาพต่อไปนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 30)



ภาพประกอบ 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

1. กระบวนการวัดและประเมินผลกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ภาระงานของผู้สอนเมื่อออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ด้วยวิธีการกำหนดหัวเรื่อง (Theme) เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนโดยการเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 31)

2. วิธีการวัดและประเมินผลกิจกรรม“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ต้องการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน โดยการออกแบบและสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติไปพร้อม ๆ กับการใช้กระบวนการคิดให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนั้นการวัดและประเมินผลผู้เรียน ผู้สอนสามารถใช้วิธีการประเมินดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558 : 32)

2.1 การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

2.2 การสังเกตพฤติกรรม เป็นการเก็บข้อมูลจากการดูการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน การสังเกตพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ทำได้ เพื่อประเมินผู้เรียนตามตัวชี้วัด โดยอาจใช้เครื่องมือ เช่น สมุดจด

บันทึก แบบมาตรฐานประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ และควรสังเกตหลายครั้ง หลายสถานการณ์ และหลายช่วงเวลาเพื่อขจัดความลำเอียง

2.3 การประเมินตนเองของผู้เรียน (Student Self-assessment) การประเมินลักษณะ นั้นนับว่าเป็นเครื่องมือประเมินและเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ เพราะทำให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.4 การประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment) เป็นเทคนิคประเมินที่น่าจะนำมาใช้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เข้าถึงคุณลักษณะของงานที่มีคุณภาพ

2.5 การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) เป็นวิธีการประเมินงานหรือ กิจกรรมที่ครูมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาของ

2.6 การใช้คำถาม (Questioning) คำถามเป็นวิธีหนึ่งในการกระตุ้น/ชี้แนะให้ ผู้เรียน แสดงออกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของตนเอง รวมถึงเป็นเครื่องมือวัดและประเมินเพื่อ พัฒนาการ เรียนรู้

#### 4.6 ความสำเร็จในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การออกแบบกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ได้ออกแบบโดยเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ซึ่งมีทั้งด้านความรู้ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เมื่อครูผู้สอนจัด กิจกรรมเพิ่มเวลารู้และประเมินผลนักเรียนแล้ว ผลการประเมินจะสะท้อนตัวชี้วัดต่างๆ ที่ระบุไว้ใน กิจกรรมนั้น ๆ ครูสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการผ่านตัวชี้วัดเหล่านั้นได้ นอกจากนี้ถ้าผลการ ประเมินกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ สะท้อนถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูสามารถนำผลการประเมินนั้นไปเป็นส่วน หนึ่งของการประเมินผล ดังกล่าวได้ แต่อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรคำนึงถึงพัฒนาการของ ผู้เรียนใน 5 ด้าน คือ 1) การพัฒนาสมอง (Head) 2) การพัฒนาจิตใจ (Heart) 3) การพัฒนาทักษะ ปฏิบัติ (Hands) 4) ด้านการพัฒนาสุขภาพ (Health) 5) ความสุขของนักเรียน (Happiness) ซึ่ง สามารถสรุปภาพแห่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรม ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาสมอง (Head) เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนเกิดความรอบรู้เชิงวิชาการที่จำเป็นสำหรับการ เรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและสรุปข้อเท็จจริง มีการ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน รู้จักการทำงานเป็นทีม

ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูและกลุ่มเพื่อน ผู้เรียนเกิดความรู้รอบรู้เชิงวิชาการที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้

2) ด้านการพัฒนาจิตใจ (Heart) เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความมุ่งมั่น มีความตั้งใจ มีความอดทน มีความกระตือรือร้น มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ เคารพในข้อตกลง กฎ กติกา และระเบียบ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เป็นผู้ที่มีศีลธรรมจรรยาที่ดี และผู้อื่นมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

3) ด้านการพัฒนาทักษะปฏิบัติ (Hands) เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการทำงานด้วยตัวเองสามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว โดยการลงมือปฏิบัติทำซ้ำ ๆ เพื่อแสวงหาความถูกต้องในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง รู้จักวิธีจัดเก็บและบำรุงรักษาเครื่องมือ สามารถสร้างผลงาน/ชิ้นงานตามความถนัด และต่อยอดเป็นอาชีพได้ ผู้เรียนเกิดความรู้และความสามารถในการทำงาน มีเจตคติที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์และเห็นคุณค่าของการทำงาน

4) ด้านการพัฒนาสุขภาพ (Health) เป็นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนดูแลสุขภาพ ลักษณะที่ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรงเลือกรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับวัยและถูกสุขลักษณะ นักเรียนมีทักษะในการป้องกันตนเอง และผู้อื่นให้ปลอดภัยกับสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ได้อย่างเหมาะสม และทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย ผู้เรียนมีสุขภาพแข็งแรงเลือกรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับวัยและถูกสุขลักษณะ

5) ด้านความสุขของนักเรียน (Happiness) หมายถึง การจัดกิจกรรมที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกชื่นชอบต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีความสนุกสนาน ไม่เครียด ไม่กดดันหรือวิตกกังวล ไม่เบื่อหน่ายในการทำกิจกรรม เพลิดเพลินต่อการทำกิจกรรม มีความกระตือรือร้นแสวงหาความรู้จากการทำกิจกรรม ค้นพบสิ่งที่ตนเองรักหรือชอบจากการทำกิจกรรม

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จะประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในการจัดกิจกรรมหลายด้านด้วยกัน ทั้งด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านศักยภาพการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู ด้านการประเมินผล และติดตามผู้เรียน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม ด้านพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ด้านเจตคติที่ดีต่อกิจกรรม ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และด้านความเชื่อมั่นในตนเอง



## 5. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าการบริหารงานในโรงเรียนประสบความสำเร็จนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถที่จะนำปัจจัยต่างๆ มากมายที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนคือ ความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ ดังที่ กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 1-4) ซึ่งรับผิดชอบแผนงานที่ 1 เรื่องแนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ ได้กำหนดไว้ว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตร จะเริ่มจากโรงเรียนยุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องดำเนินการคือ การกระจายอำนาจสู่โรงเรียน ซึ่งจะต้องใช้โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการโดยต้องคำนึงถึงความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู การประเมินผลและติดตามผู้เรียน การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ศักยภาพการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร และภาวะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้การจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ มาผนึกกำลังเป็นหนึ่งเดียว ประสานสัมพันธ์ให้มีพลังผลักดันการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องปัจจัยดังกล่าวจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

### 1. ปัจจัยพื้นฐาน

#### 1.1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่จะปลูกฝังพลังการเรียนรู้ให้นักเรียนคุณลักษณะของครูผู้สอนที่ดีต่อการปฏิรูปการเรียนรู้โดยครูต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. ผู้มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยมั่นคงเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดพัฒนาปัญญาและอารมณ์อย่างสมดุลมีความรักความเมตตาต่อสิทธิ์
2. มีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยี
3. เข้าใจหลักสูตรและแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
4. ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่เป็นประจำ
5. สร้างผลงานในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้

6. มีศักยภาพในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่ยึดชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้งบนพื้นฐานของปัจเจกบุคคล

### 7. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

#### 1.2 การประเมินผลและติดตามผู้เรียน

การวัดผลการประเมินผลอย่างกว้าง ๆ ว่ามีความสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อทราบว่าผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา การวัดทำให้ทราบว่าผู้เรียน มีความรู้มากน้อยเพียงไร เพื่อจะได้นำผลการวัดนั้นไปใช้ประโยชน์ทางด้านอื่น ๆ เช่น เพื่อการแนะแนว เพื่อเปรียบเทียบหรือเพื่อการบันทึกความเจริญงอกงามของผู้เรียน

2. เพื่อการแก้ไขปรับปรุง จุดมุ่งหมายข้อนี้สำคัญมากเพราะถือว่าการวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของจะต้องมีการทำควบคู่กันอยู่เสมอ

3. เพื่อการประเมินผล การวัดผลจะต้องมีการประเมินทุกครั้งเพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนมีผลการเรียนเป็นที่พอใจหรือตรงเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

#### 1.3 ศักยภาพการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร

การบริหารจัดการโรงเรียนจะต้องเป็นการบริหารโดยระบบคุณภาพที่ทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจทั้งในโรงเรียนระดับมหาวิทยาลัยและระดับชั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดระบบบริหารให้บุคลากรทุกหมวดได้เปิดใจยอมรับการพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน การบูรณาการสาระการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือผู้เรียนเป็นสำคัญจึงจะเกิดขึ้นได้ระบบบริหารควรทำในรูปของคณะกรรมการที่รับผิดชอบงานเป็นทีม เพื่อเป้าหมายในการทำงานปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อย่างยั่งยืน สาระสำคัญของระบบบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพมีดังนี้

1. กำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระยะ 5-10 ปีไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา

2. กำหนดแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเร็วการจัดการเรียนรู้ในแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาไม่ใช้พ.ศ. 2542 โดยนำสาระเกี่ยวกับภูมิปัญญาและสภาพปัญหาของท้องถิ่นมาใช้เพื่อการจัดการเรียนรู้

3. มีการตรวจสอบทุกถ่วงตนเอง (School Review) ของโรงเรียนทุกด้านเพื่อนำโรงเรียนสู่ระบบประกันคุณภาพเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งปัญญา

4. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ

5. กำหนดแผนกำกับติดตามตรวจสอบทบทวนประเมินนำเสนออย่างเป็นระบบ และรายงานต่อสาธารณะชนอย่างต่อเนื่อง

#### 1.4 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่เป็นหลักสำคัญที่จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
2. มีบุคลิกภาพ ประชาธิปไตยใช้หลักเหตุผลในการบริหาร
3. มีจิตสำนึกในความมุ่งมั่น
4. ใจกว้างเปิดโอกาสให้ครูมีเสรีในการคิด
5. ปฏิบัติการเปลี่ยนแปลงให้เกิดผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา
6. มีศักยภาพในการจัดการระบบบริหารของโรงเรียนโดยนาระบบคุณธรรม

มาใช้มุ่งพัฒนาโดยองค์รวม

7. สร้างขวัญกำลังใจให้ครูมีกำลังใจที่จะเป็นครูดีครูเก่งและครูที่ปรึกษา
8. ตระหนักในการพัฒนาโรงเรียนสู่ระบบคุณภาพ
9. มุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 และเข้าใจหลักสูตรและแนวการจัดการเรียนรู้

10. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

## 2. ปัจจัยสนับสนุน

การนำปัจจัยสนับสนุนมาใช้ในการบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นกลไกให้โรงเรียนเป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งปัญญาปัจจัยสนับสนุนประกอบด้วย

### 2.1 การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อโรงเรียนปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาในมาตรา 22 ไว้ว่าการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนทั้งจากโรงเรียนบ้านและสังคม

พร้อมกันไปอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจำเป็นต้องประสานสื่อความเข้าใจให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมได้ทราบว่า การเรียนรู้จะต้องเกิดได้ทุกที่และตลอดเวลา การเรียนรู้จากโลกและสถานการณ์จริงเพื่อคุณภาพของผู้เรียนชุมชนต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความเข้มแข็งในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนโรงเรียน ในการปฏิรูปการเรียนรู้

2. คณะกรรมการสถานศึกษา ต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหลายๆด้านในท้องถิ่น

2.2 ศักยภาพของสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นจะต้องมีศักยภาพที่จะสนับสนุนโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ดังนี้

1. เป็นที่ปรึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในด้านการจัดการเรียนรู้ชั้นเรียน
2. เป็นแหล่งวิทยากร

2.3 ศักยภาพและบทบาทของศึกษานิเทศก์และนักวิชาการในท้องถิ่นการจัดการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 มุ่งเน้นการกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา นักวิชาการจำเป็นต้องนิเทศช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาแก่โรงเรียนทั้งทางด้านหลักสูตรการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาครูไปพร้อมๆ กัน

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำเร็จของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมายถึง นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานในกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และมีความสุข โดยยึดหลักทักษะการทำกิจกรรมที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตสอดคล้องกับหลักสูตรใน 5 ด้านได้แก่ 1) การพัฒนาสมอง (Head) 2) การพัฒนาจิตใจ (Heart) 3) การพัฒนาทักษะปฏิบัติ (Hands) 4) ด้านการพัฒนาสุขภาพ (Health) 5) ความสุขของนักเรียน (Happiness) โดยอาศัยยุทธศาสตร์ที่สำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ คือ ปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยสนับสนุน

### แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จ

ความสำเร็จ หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ต้องอาศัยความพยายาม ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกาย หรือสมองซึ่งขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนต้องอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลตัวที่บ่งชี้ถึงผลสำเร็จทางการเรียน อาจได้จากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedure) เช่นจากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรด โรงเรียนต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนช่วงเวลาในการประเมินยาวนาน อีกทั้งวิธีวัดความสำเร็จของนักเรียนครูต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นอีกหลาย ๆ ด้านย่อมดีกว่าการแสดงขนาดความล้มเหลวหรือความสำเร็จเพียงครั้งเดียว ประกายทิพย์ พิชัย (2539)

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 28-33) กล่าวว่า การประสบความสำเร็จในการเรียนเกิดจากการที่ผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการใช้ความคิดหรือสติปัญญา ความสามารถทางกายภาพ หรือทักษะรวมทั้งการพัฒนาความสนใจตั้งที่ กล้า ทองขาว (2534) กล่าวว่า การประสบความสำเร็จ หมายถึง การที่บุคคลมีพฤติกรรมรับผิดชอบมีความสามารถ และสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้ อาจส่งผลให้บุคคลเกิดมีคุณค่าเพิ่มขึ้นยังสามารถเป็นผู้ให้และรับมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นและสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังแนวคิดของนักวิชาการ และผลการวิจัยสามารถสรุปความสำคัญของปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ทั้งในกลุ่มครูผู้สอน และกลุ่มของนักเรียน ได้ดังนี้

#### ปัจจัยกลุ่มครูผู้สอน

จากแนวคิดตามทฤษฎีต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยที่คาดว่าจะเอื้อต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานีได้แก่ 5 ตัวแปร ประกอบด้วย

- 1) ความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู
- 2) การประเมินผลและติดตามผู้เรียน
- 3) การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 4) ศักยภาพการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร
- 5) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

## 1. ความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ที่สำคัญคือ เน้นวิธีการคิดและเรียนรู้ของบุคคล ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรต้องคำนึงลักษณะของนักเรียน เพื่อที่จะได้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม บรรลุตามวัตถุประสงค์และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้เรียนตามความสนใจความสามารถทางปัญญา โดยมุ่งหวังให้นักเรียนได้พัฒนากระบวนการคิด สามารถคิดวิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจแก้ปัญหา รวมทั้งสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกับครู และครูควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัด อย่างมีเป้าหมาย รู้จักแสวงหาแหล่งเรียนรู้ เลือกวิธีการเรียนและประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งทำด้วยตนเองหรือขอความช่วยเหลือผู้อื่นก็ได้

ระวีวรรณ เสวตามร (2530 : 43) กล่าวว่า ความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนไปพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติได้ การจัดการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารมีหน้าที่คอยให้ความรู้ ให้คำแนะนำปรึกษา และให้กำลังใจแก่ครู เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

กิติมา ปรีดีติลก (2532 : 48) กล่าวว่า ความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู หมายถึง การจัดกิจกรรมซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสิ้น

ทัศนีย์ สงวนสัตย์ (2534 : 3) กล่าวว่า ความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู หมายถึง กระบวนการที่ครูผู้สอนถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความสามารถเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่สนับสนุน การเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในด้านวิชาการ

สมนึก นนธิจันทร์ (2544 : 14-15) กล่าวว่า ความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู หมายถึง การสอนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น ครูจะต้องมีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ซึ่งพอสรุปรวมได้ 5 ด้าน คือ 1. ด้านความรู้ความเข้าใจผู้เรียน 2. ด้านการวางแผน 3. ด้านวิธีสอนและกิจกรรม 4. ด้านสื่อ 5. ด้านการวัดผลและประเมินผล

ผกา สัตถธรรม (2544 : 36) กล่าวว่า ความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู หมายถึง ประสบการณ์ที่ได้รับ นอกจากนั้นยังมีความหลากหลาย เช่น ภูมิหลัง ลักษณะการเรียนรู้ (learning style) แรงจูงใจ ความต้องการความสนใจและเป้าหมาย ดังนั้นสิ่งที่ต้องเน้นเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ก็คือ การตั้งอยู่บนกลยุทธ์ในที่เติมไปด้วยประสบการณ์อันเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการเรียนรู้ จุดเน้นอีกประการหนึ่งของคือ การใช้เทคนิคประสบการณ์ (experiential technique) คือ การใช้เทคนิคที่จะดึงประสบการณ์ของนักเรียนออกมาให้เกิดประโยชน์ เช่น การอภิปรายกลุ่ม (group discussion) สถานการณ์สมมุติ (simulation experience) กิจกรรมการแก้ปัญหา (problem-solving activities) การใช้กรณีตัวอย่าง (case method) และการทดลอง (laboratory methods)

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2548: 14-15) กล่าวว่า องค์ประกอบของความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู ประกอบด้วยความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ต้องเป็นนักมนุษยนิยม คือ เป็นผู้ที่ยอมรับนักเรียนอย่างจริงจังให้ความอบอุ่น มีความเข้าใจนักเรียน มีความยุติธรรม และมีคุณลักษณะของครูตามทัศนะของนักจิตวิทยา มนุษยนิยม และเป็นกัลยาณมิตรของนักเรียน
2. เป็นผู้ที่มีความรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยา คือ ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้ และสามารถที่จะให้วิธีสอนที่เหมาะสมและจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้ ครูจะต้องใช้วิธีการประเมินผลที่สามารถบอกได้ว่าการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นจริง
3. เป็นผู้ที่รู้จักนักเรียน ครูไม่เพียงแต่เป็นผู้สอนนักเรียนทางวิชาการเท่านั้น แต่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางบุคลิกภาพของนักเรียนด้วย ดังนั้น ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ เพื่อจะช่วยนักเรียนให้มีพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญาและด้านบุคลิกภาพด้วย โดยทำตนเป็นผู้ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้ไปในทางบวก เพื่อนักเรียนจะได้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า มีความภาคภูมิใจในตัวเองและมีความสุข
4. เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทางวิชาการ โดยเฉพาะในวิชาต่าง ๆ ที่ตนจะต้องสอนสำหรับความรู้ด้านวิชาการนั้น ครูต้องพยายามขวนขวายหาความรู้อยู่เสมอไม่ว่าจะด้วยการอ่านค้นคว้าด้วยตนเอง หรือไปอบรมต่อในวิชาที่ตนสอนก็จะเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิทางวิชาการที่ทันสมัยเสมอ
5. เป็นผู้นำที่ดีและผู้ฟังที่ดีสามารถจะช่วยนักเรียนให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในกรณีที่มีความขัดแย้งกันทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
6. มีทักษะในการจัดการห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

7. เป็นผู้ที่นิยมในวิธีการวิทยาศาสตร์ และเข้าใจกฎแห่งพฤติกรรม และเป็นนักวิทยาศาสตร์พฤติกรรม

8. จะต้องมีทักษะของชีวิตคือ เป็นผู้ที่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี และมีความสัมพันธ์อันดีหรือต้องมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถแก้ปัญหาและตัดสินใจได้ มีสุขภาพดีทั้งกายและใจจะต้องมีจุดมุ่งหมายของชีวิตและมีใจรักอาชีพที่เลือก

ทิตินา แชมมณี (2550 : 38) กล่าวว่า ความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู หมายถึง การออกแบบการเรียนการสอนเป็นการนำหลักการเรียนรู้ไปออกแบบเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น อย่างมีเป้าประสงค์ชัดเจนหรือที่เรียกว่า “การเรียนการสอน” ให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง

วิรุฬห์ นิลโมจน์ ( 2558 : 57) กล่าวว่า ความสามารถในการจัดกิจกรรมของครู หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูผู้สอนควรมีการใช้เทคนิคที่หลากหลายสอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติและความยากง่ายของเนื้อหาวิชาและศักยภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึงการมีความสามารถในวิชาที่สอนของครูผู้สอน ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอน ความสามารถในการจัดให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในวิชาที่รับผิดชอบ

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า ความสามารถในการสอนของครูหมายถึง ความรู้และทักษะของครูในการทำหน้าที่สั่งสอน ฝึกฝน อบรมให้ศิษย์ได้มีความรู้ ความคิด ความสามารถ เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายในการทำกิจกรรมให้สำเร็จได้อย่างลุล่วง กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนที่ชัดเจนคำนึงถึงความสามารถนักเรียน มีการวางแผนและใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวิธีการค้นคว้าความรู้ และมีวิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนที่หลากหลาย



## 2. การประเมินผลและติดตามผู้เรียน

การประเมินผลและติดตามผู้เรียน เป็นกระบวนการเรียนต่อเนื่องของเป็นกลไกเพื่อติดตามและตรวจสอบว่านักเรียนได้พัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ อีกทั้งยังใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียนและปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น จึงจำเป็นที่ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจในระเบียบของการวัดผล

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 199 - 200) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งจะมีลักษณะเป็นรูปธรรมคือ จะแสดงผลของการวัดออกมาเป็นตัวเลข เพื่อแสดงว่านักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใดจากที่ได้เรียนไปแล้วการวัดผลและประเมินผลจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียน ของนักเรียนว่าได้ผลเพียงใดหรือต้องปรับปรุงแก้ไข ครูจึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยดูแลและส่งเสริมให้การวัดและประเมินผลเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ อย่างไรก็ตามการประเมินผลและติดตามนักเรียน จะบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ซึ่งทำหน้าที่ในการวัดและประเมินผลนักเรียนโดยตรง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผล เช่น จัดให้มีการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล

กาญจนา เกียรติประวัติ (2542 : 116) กล่าวว่า การประเมินผลและติดตามผู้เรียน หมายถึง การกำหนดหน่วยให้แก่ปริมาณที่มีอยู่โดยใช้เครื่องมือวัด และนำผลที่วัดได้มาหาค่าคูณค่า ดังที่ พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 199 - 200) กล่าวว่า การวัดผลเป็นการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรมคือ จะแสดงผลการวัดออกมาเป็นตัวเลข ส่วนการประเมินผลเป็นการกำหนดค่าหรือราคาจากคะแนนที่ได้จากการวัดผลนั้น

ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ (2544 : 66) กล่าวว่า การประเมินผลและติดตามผู้เรียนหมายถึง การประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นระยะ เพื่อให้ผู้เรียนตัดสินใจในการกระทำของตนเองตามกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ถ้าจำเป็นต้องดัดแปลงหรือยืดหยุ่น สำหรับการประเมินในขั้นสุดท้ายเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากที่นักเรียนจะทราบว่าตนเองถึงจุดหมายที่ตนกำหนดไว้แล้วหรือยังขาดอีกเท่าไร ทั้งนี้การประเมินผลจะมีข้อดีที่กลายเป็นการวิเคราะห์ความสามารถของนักเรียน ถ้ายังไปไม่ถึงจุดหมายที่ต้องการ นักเรียนทราบว่าขาดอีกเท่าไร นักเรียนเป็นผู้ระบุความขาดหรือความต้องการเอง ทำให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ต่อไป โดยครูผู้สอนต้องมีการประมวลผลจากการให้เหตุผลในการสอบของนักเรียนและกระบวนการในการแก้ปัญหา

พร้อมพรรณ อุตมสิน (2545 : 27) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการวัดผลของการประเมินผลอย่างกว้าง ๆ ว่ามีความสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อทราบว่านักเรียนได้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา การวัดทำให้ทราบว่านักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงไร เพื่อจะได้นำผลการวัดนั้นไปใช้ประโยชน์ทางด้านอื่น ๆ เช่น เพื่อการแนะแนว เพื่อเปรียบเทียบหรือเพื่อการบันทึกความเจริญงอกงามของนักเรียน

2. เพื่อการแก้ไขปรับปรุงจุดมุ่งหมาย ข้อนี้สำคัญมากเพราะถือว่าการวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของจะต้องมีการทำควบคู่กันอยู่เสมอ

3. เพื่อการประเมินผลการวัดผล จะต้องมีการประเมินทุกครั้งเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีผลการเรียนเป็นที่พอใจหรือตรงเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า การประเมินผลและติดตามผู้เรียน หมายถึง กระบวนการประเมินผลผู้เรียนเชิงประจักษ์เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการตัดสินคุณค่าในการบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและมาตรฐานการเรียนรู้ใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการประเมินผู้เรียน ติดตามความก้าวหน้าการเรียนรู้ของนักเรียน อันนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู มีวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกระบบ มีการสอนเสริมแก่นักเรียนที่ขาดความพร้อม โดยครูต้องมีการจัดทำแฟ้มบันทึกผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง

### 3. การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคม มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม โดยที่สังคมก็ต้องมีหน้าที่ต้องช่วยเหลือและพัฒนาการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและสนับสนุนจากชุมชน

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537 : 186 - 187) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การที่โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ชุมชนก็เป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้นภารกิจของโรงเรียน คือ การให้บริการทางการศึกษาตามความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนก็คือการรับรู้ของชุมชนทำให้เกิดความความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กฤษณา ไตรศิริ (2538 : 13) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง กระบวนการและวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนใช้ติดต่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจ

อันดีกับ ผู้ปกครอง นักเรียน ประชาชน และชุมชน เพื่อให้ตอบสนองความสัมพันธ์อันดีต่อกันยังผลให้เกิดการพัฒนาทั้งในโรงเรียนและชุมชน

ภูวนาท คงแก้ว (2539 : 18) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การดำเนินการใด ๆ รวมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน อันจะเป็นหนทางให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ขณะเดียวกันก็เป็นหนทางให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น

อุไรวรรณ หวงสกุล (2539 : 21) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง กระบวนการที่โรงเรียนและชุมชน ความสัมพันธ์ และมีผลกระทบซึ่งกันและกันตลอดเวลา ในการจัดการศึกษาจะได้ผลอย่างไรขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการสนับสนุนของชุมชน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นไปในลักษณะที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ร่วมมือกัน เพื่อการศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี

ไชยยันต์ เกิดเหมาะ (2544 : 1 - 2) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชาชนเอกชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และความต้องการของท้องถิ่นโรงเรียน ประถมศึกษาซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบที่จะต้องดำเนินการประสานกับองค์กรในท้องถิ่นภาครัฐ และภาคเอกชน และเสริมสร้างงานด้านความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนให้มีส่วนในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียน

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน และนอกโรงเรียน โดยใช้กระบวนการและวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนและครู นักเรียน ผู้ปกครอง รวมถึงบุคลากรในโรงเรียน ใช้ติดต่อสื่อสารสร้างความเข้าใจอันดีกับ หน่วยงานภายนอก เพื่อให้ตอบสนองความสัมพันธ์และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อันดีต่อกันยังผลให้เกิดการพัฒนาทั้งในโรงเรียนและชุมชน

#### 4. ศักยภาพการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร

สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินนโยบายการวางแผนและการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนโดยผู้บริหารจะต้องรับบทบาทในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้บัญญัติศัพท์เกี่ยวกับนโยบายหมายถึง หลักและวิธีปฏิบัติ ซึ่งจะถือเป็นแนวดำเนินการเป็นการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กรซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานขององค์กร

พวงรัตน์ เกษรแพทย์ (2543 : 20) กล่าวว่า การปฏิบัติตามนโยบาย หมายถึง การนำแผนไปปฏิบัตินั้นเพื่อให้เกิดความสะดวกควรมีการแปลงแผนออกเป็นขั้นตอนและคำนึงถึงวัตถุประสงค์นโยบายและเป้าหมายในการให้บริการการศึกษาไปสู่ประชาชน

พวงรัตน์ เกษรแพทย์ (2543 : 81) กล่าวว่า ศักยภาพการปฏิบัติตามนโยบาย หมายถึง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติประเด็นสำคัญ ได้แก่ การตีความหากผิดพลาดจะทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติล้มเหลวได้ หรือความเป็นไปได้ทางการเมืองความเป็นไปได้ทางเทคโนโลยีความพอเพียงของทรัพยากรลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ กลไกภายใน และภายนอกหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งนโยบายใดก็ตามที่ขัดกับความรู้สึกพื้นฐานหรือผลประโยชน์ของผู้ปฏิบัติอาจได้รับการคัดค้านหรือปฏิบัติอย่างไม่เต็มใจซึ่งอาจส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายได้

วรเดช จันทรศร (2551) กล่าวว่าศักยภาพการปฏิบัติตามนโยบาย หมายถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเงื่อนไขหลักอีกเงื่อนไขหนึ่งต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และสมรรถนะขององค์กรจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย กล่าวคือ นโยบายที่จะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องมีโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม มีความแข็งแกร่งทั้งภายในและภายนอก บุคลากรในองค์กรยังต้องมีความรู้ความสามารถทั้งด้านการบริหารและเทคนิคอย่างเพียงพอ นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่นอกจากนี้องค์กรยังจะต้องมีการวางแผนเตรียมการหรือมีความพร้อมเป็นอย่างดี ทั้งทางด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ งบประมาณ และสถานที่องค์กรที่มีศักยภาพ จะเน้นความสำเร็จของการปฏิบัติงาน หรือความสามารถขององค์กรเป็นสำคัญ

จุมพล นิมพานิช (2547 : 156-157) ได้เสนอเครื่องชี้วัดหรือแนวทางที่จะวัดความสำเร็จตามศักยภาพในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ คือสามารถวัดได้จากระดับของความ

ร่วมมือที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีต่อผู้ออกคำสั่ง หรือผู้กำหนดนโยบาย ถ้าระดับของความร่วมมือสูง ระดับความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมสูงไปด้วย ทั้งยังสามารถพิจารณาได้จากเงื่อนไขที่ว่า ได้มีการบรรลุผลการปฏิบัติตามนโยบายนั้นตามภาระหน้าที่ขององค์กรที่รับผิดชอบอย่างราบรื่นและปราศจากปัญหา ถ้าการปฏิบัติตามนโยบายเต็มไปด้วยความขัดแย้งหรือมีอุปสรรคเกิดขึ้นมากเท่าใด ระดับของความล้มเหลวก็น่าจะมีสูงขึ้นเท่านั้น และสามารถวัดได้จากการที่นโยบายนั้นก่อให้เกิดผล การปฏิบัติในระยะสั้นและหรือก่อให้เกิดผลกระทบที่พึงปรารถนาหรือไม่ถ้า การนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้นเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างรวดเร็วและเป็นไปตามที่คาดหวังระดับความสำเร็จก็ย่อมมีสูง

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า ศักยภาพการปฏิบัติตามนโยบายหมายถึง การจัดเตรียมความพร้อมของหน่วยงานในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติโดยดำเนินการปฏิบัติตาม พันธกิจที่เป็นไปตามนโยบายกำหนดสมรรถนะของหน่วยงานในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย สร้างความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อการดำเนินงานตามนโยบายสามารถบริหารนโยบายที่ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงและกลุ่มเป้าหมายสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในการส่งเสริมกิจกรรมให้บริการ แก่ชุมชนในท้องถิ่นและสามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลของสถานศึกษา

#### 5. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ภาวะผู้นำ หรือ การเป็นผู้นำ เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบริหารงาน กล่าวคือ นอกจาก ผู้นำจะเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างบรรยากาศในองค์กรให้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานแล้ว งานจะ ดำเนินไปด้วยดี บรรลุตามวัตถุประสงค์ ยังขึ้นอยู่กับศิลปะในการบริหารงานของผู้นำ ศิลปะในการ บริหารงานนี้ก็คือ ภาวะผู้นำ (Leadership) ได้มีผู้ให้ความหมายภาวะผู้นำไว้มากมาย ดังนี้

กวี วงศ์พุด (2542 : 14-15) สรุปแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำไว้รวม 5 ประการดังนี้

1. ผู้นำ หมายถึง ผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางหรือจุดรวมของกิจกรรมภายในกลุ่ม เปรียบเสมือนแกนของกลุ่ม เป็นผู้มีโอกาสติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากกว่าทุกคนใน กลุ่ม และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มสูง
2. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งนำกลุ่มหรือพากลุ่มไปสู่วัตถุประสงค์หรือจุดหมายที่วางไว้ แม้แต่เพียงชี้แนะให้กลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทางก็ถือว่าเป็นผู้นำ
3. ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่สมาชิกส่วนใหญ่คัดเลือก หรือยกให้เขาเป็นผู้นำของกลุ่มซึ่ง

เป็นไปโดยอาศัยลักษณะทางสังคม มิติของบุคคลเป็นฐานและสามารถแสดงพฤติกรรมของผู้นำได้

4. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเฉพาะอย่าง คือสามารถสอดแทรกอิทธิพลบางประการอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้มากที่สุด

5. ผู้นำ หมายถึง บุคคลซึ่งสามารถนำกลุ่มไปในทางที่ต้องการ เป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการแสดงบทบาท หรือพฤติกรรมการเป็นผู้นำภาวะผู้นำจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการใช้อิทธิพลซึ่งส่วนมากจะเป็นผู้นำ (Leader) พยายามจะมีอิทธิพลต่อผู้ตาม (Followers) ในกลุ่มหรือบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้มีทัศนคติพฤติกรรมและอื่น ๆ ไปในทิศทางที่ทำให้จุดมุ่งหมายของกลุ่มหรือองค์กรประสบความสำเร็จ

ประเวศ วะสี (2544 : 70-71) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง ภาวะที่ก่อให้เกิดศรัทธาเป็นที่ยอมรับและเกิดจุดมุ่งหมายร่วมกันในสถานศึกษา

พรนพ พุกกะพันธ์ (2544 : 2) กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ ความสามารถของบุคคลที่จะชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพากันไปสู่จุดหมายที่ตั้งงาม

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548 : 3) พบว่า ผู้บริหารนอกจากจะต้องตระหนักถึงเป้าหมายขององค์กรแล้ว ยังต้องให้ความสำคัญต่อการปรับกระบวนการทำงาน และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรด้วย ภาวะผู้นำนั้นถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้นำจึงต้องมุ่งเน้นเรื่องการสื่อสารให้ชัดเจน และต้องอาศัยศักยภาพของตนเอง และของทีมงานร่วมกัน โดยคำนึงการจัดระบบโครงสร้างในองค์กรที่สำคัญคือ การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารในการกำหนดทิศทาง และเป้าหมายขององค์กร การมีเป้าหมายที่ชัดเจนขององค์กรตั้งแต่แรกก็จะสามารถประเมินผลสำเร็จขององค์กรได้นั้นหมายถึง การมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

Hoy and Miskel (1991 : 169) ได้สรุปการศึกษาของภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยมิชิแกนไว้ดังนี้

1. ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มีแนวโน้มที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาจึงเชื่อว่า เป็นการสนับสนุนเพิ่มความภูมิใจ และเกียรติยศของผู้ใต้บังคับบัญชามากกว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย

2. ผู้นำที่มีประสิทธิภาพชอบที่จะนิเทศน์การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาโดยกลุ่มมากกว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามลำพัง รวมทั้งการตัดสินใจตรงกันข้ามกับผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย

3. ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มีแนวโน้มที่จะตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานได้ค่อนข้างสูงกว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพน้อย

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ความสามารถ อิทธิพล อำนาจหรือศิลปะในการจูงใจให้สมาชิกในกลุ่มคล้อยตามและกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งซึ่งต้องอาศัยปัจจัยของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำ ผู้ตาม และตัวแปรสถานการณ์

### ปัจจัยกลุ่มนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอาศัยแนวคิดตามทฤษฎีต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยที่คาดว่าจะเอื้อต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ได้แก่ 5 ตัวแปร ประกอบด้วย

- 1) ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม
- 2) พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้
- 3) เจตคติที่ดีต่อการเรียน
- 4) ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
- 5) ความเชื่อมั่นในตนเอง

#### 1. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การทำงานใดๆประสบความสำเร็จได้ ความพึงพอใจเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

สลใจ วิบูลกิจ (2534 : 42) กล่าวว่า ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม หมายถึง สภาพของอารมณ์บุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของกิจกรรมและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

ดำรงศักดิ์ ไชยแสน (2542 : 16-17) กล่าวว่า ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมหมายถึง ความพอใจในด้านต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนที่มีต่องานและปัจจัยหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ จนสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนสามารถลดความเครียดของผู้ปฏิบัติงานให้ต่ำลงได้

มณี โปธิเสน (2543 : 12) กล่าวว่า ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม หมายถึง ความรู้สึก ยินดีหรือเจตคติที่ดีของบุคคล เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการของตนทำให้เกิดความรู้สึกดีในสิ่ง นั้น ๆ

ศุภสิริ โสมาเกต (2544 : 54) กล่าวว่า ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการกระทำในเชิงบวก ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการ ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

อุทัยพรรณ สุดใจ (2545 : 7) กล่าวว่า ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม หมายถึง ความรู้สึก หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาจจะเป็นไปในเชิงประเมินค่าว่าควรรู้สึก หรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 775) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง รัก พอใจ ชอบใจ

รัชวลี วรรณภูมิ (2548 : 8) กล่าวว่า ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม หมายถึง ความรู้สึก หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยม และประสบการณ์ ที่แต่ละบุคคลได้รับและจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้ ซึ่ง ระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันไป

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นเชิงบวกต่อเนื้อหา เทคนิค วิธีการ สื่อ บรรยากาศ และผู้จัดการเรียนรู้ ความชอบใจ ความพอใจ ความประทับใจความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของบุคคล ซึ่งมักเกิดจากการ ได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการ ของตนไม่ได้รับการตอบสนองความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

## 2. พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้

พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ คือคุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

กรมวิชาการ (2539:9) กล่าวว่า พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ หมายถึง การแสดง ความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอและนำความรู้ที่นั้นประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม การแสดงออกถึงการใฝ่รู้ใฝ่เรียนรู้นั้น สังเกตได้จากพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น การซักถาม



การแสดงความคิดเห็นการขบอ่านหนังสือ เป็นต้น ผู้เรียนสามารถแสดงออกได้หลายลักษณะ เช่น การแสวงหาความรู้จากการฟัง การถาม การอ่าน การคิด การเขียน การดู และการปฏิบัติ

ยุพิน โภณฑา และคณะ (2544 : 11) กล่าวว่า พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงความกระตือรือร้น เสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 33) กล่าวว่า พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่นักเรียนกระทำหรือแสดงออกในขณะที่เรียนเพื่อมุ่งพัฒนาในด้านความรู้ เจตคติและทักษะตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ในวิชาต่าง ๆ

จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ (2543 : 33 - 34) กล่าวว่า พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนถึงความตั้งใจ ความกระตือรือร้น และมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2545 : 153 - 154) กล่าวว่า พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมตามแนวคิดของทฤษฎีพุทธิปัญญานิยมเชื่อว่า กระบวนการคิดมีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมที่มีเป้าหมายสิ่งเร้า นอกจากนี้ ความรู้สึก ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมของบุคคลต่างก็มีความสัมพันธ์กัน

พิทักษ์ วงแหวน (2546 : 11) กล่าวว่า พฤติกรรมใฝ่เรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีการกระทำหรือการแสดงออกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า โดยมีลักษณะเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน มีความกระตือรือร้นและสนใจเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและพยายามพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ หมายถึง การที่นักเรียนมีการกระทำ หรือที่แสดงถึงความปรารถนา ความอยากรู้อยากเห็น ความกระตือรือร้น ความสนใจ ความพอใจที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทั้งความรู้ ด้านการเรียน และสภาพแวดล้อมรอบตัว เพื่อตอบสนองสิ่งเร้าโดยมีคุณลักษณะเป็นผู้ที่มีนิสัยกระตือรือร้น และมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีทักษะในการแสวงหาความรู้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและพยายามพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

### 3. เจตคติที่ดีต่อกิจกรรม

สุชา จันท์เอม (2539 : 72) กล่าวว่า คำว่าทัศนคติ หรือ เจตคติ เป็นศัพท์บัญญัติทางวิชาการ มีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Attitude” มาจากภาษาลาตินว่า “Aptus” เป็น

นามธรรมที่หมายถึง ความเหมาะสมหรือการดัดแปลงให้เหมาะสม ดังนั้น เจตคติ จึงหมายถึงการเตรียมพร้อมแห่งจิตใจของบุคคลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เจตคติเมื่อเกิดขึ้นแล้ว จะแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล และเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกทางอารมณ์

ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 54) กล่าวว่า เจตคติหรือทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกเชื่อ ศรัทธา ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดจนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมา ซึ่งอาจจะไปในทางดีหรือไม่ดีก็ได้ เจตคดียังไม่เป็นพฤติกรรมแต่เป็นตัวการที่จะกระทำให้พฤติกรรม ดังนั้นเจตคติจึงเป็นคุณลักษณะของความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2543 : 237 – 242) กล่าวว่า เจตคติที่ดีต่อกิจกรรม หมายถึง ความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกเชื่อฝังใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะเกิดขึ้นเมื่อเรารับรู้หรือประเมินสิ่งนั้นๆ เราจะเกิดอารมณ์ ความรู้สึกบางอย่าง ควบคู่ไปกับการรับรู้ นั้น เจตคติมีลักษณะเป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่สังเกตได้ และเป็นพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยง่าย

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2543 : 185) กล่าวว่า เจตคติที่ดีต่อกิจกรรม หมายถึง กิริยาท่าทีรวม ๆ ของบุคคลที่เกิดจากความพร้อมหรือความโน้มเอียงของจิตใจ ซึ่งแสดงออกต่อสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ เช่น ความรู้สึกต่อวัตถุสิ่งของหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม โดยแสดงออกมาในทางสนับสนุน ซึ่งมีความรู้สึกเห็นดี เห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น หรือในทางต่อต้าน ซึ่งมีความรู้สึกที่ไม่ดี ไม่เห็นชอบต่อสิ่งเร้านั้น

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2548 : 282) กล่าวว่า เจตคติที่ดีต่อการกิจกรรม หมายถึง อัชฌาสัย (Disposition) ที่มีต่อคน สัตว์ หรือสิ่งของอาจจะเป็นได้ทั้งทางบวก และทางลบ นักเรียนที่มีเจตคติทางบวก ต่อวิชาใดวิชาหนึ่งก็จะชอบวิชานั้น ทำให้ได้คะแนนดี ทัศนคติ หรือเจตคติเป็นสิ่งที่ศึกษาความรู้ ความคิด สติปัญญา ความรู้สึก และพฤติกรรมการแสดงออก

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2549 : 3) กล่าวว่า เจตคติที่ดีต่อการกิจกรรม หมายถึง พฤติกรรม หรือความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้ เกี่ยวกับสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคมรวมทั้งเป็นความรู้สึกที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า เจตคติที่ดีต่อกิจกรรม หมายถึง ความรู้ขึ้นชอบของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งต่อบุคคล วัตถุ สิ่งของ รวมถึงสถานการณ์ใดที่เกิดขึ้นซึ่ง

มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมบางอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ซึ่งอาจแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในลักษณะชอบ ไม่ชอบ อาจเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พอใจ ไม่พอใจ ต่อสิ่งใดๆ ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่ และทำให้จะเป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง

#### 4. ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนนั้น เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ ซึ่งจะนำมาซึ่งการยอมรับในความรู้ความสามารถและเห็นคุณค่าของสมาชิก อีกทั้งสามารถช่วยให้นักเรียนทำงานต่าง ๆ ที่ซับซ้อนให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมชาติ กิจจรรอง (2540 : 197) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน หมายถึงการประสานงานกัน ร่วมมือกัน สามัคคีกัน มีเป้าหมายร่วมกันและเชื่อใจกัน

สุราลีณี แม้นญาติ (2554 : 37) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน หมายถึงการรวมตัวกัน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยบรรลุวัตถุประสงค์ 2 หลัก คือ งานได้ผล คนพอใจ

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2542 : 230) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน หมายถึงความสัมพันธ์กันค่อนข้างจะใกล้ชิดและคงความสัมพันธ์อยู่ค่อนข้างจะถาวร ซึ่งประกอบด้วย เพื่อนร่วมงานและหัวหน้า แต่ยังมีทีมงานบางทีมที่มีความสัมพันธ์ชั่วคราวตามลักษณะของงานที่ทำ เช่นการทำงานบางกลุ่มที่มีคนมารวมกันเพื่อทำงานใดงานหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไป เมื่องานนั้นเสร็จสิ้นลงแล้วทีมงานนั้นก็สลายตัวไป

พวงรัตน์ เกสรแพทย์ (2543 : 161) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติงานของคนในองค์กรหรือหน่วยงานที่มีผู้ร่วมงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันทำงาน

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน หมายถึง การให้ความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานเป็นทีม การช่วยเหลือเกื้อกูลและมีน้ำใจซึ่งกันและกันมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตลอดจนสมาชิกมีปฏิริยาการรับรู้ต่อการทำงานร่วมกัน

## 5. ความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม เนื่องจากบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะประสบผลสำเร็จทั้งด้านการเรียน การทำงาน และสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

نونوخ เพียรตี (2542 : 20) กล่าวว่าความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การกล้าแสดงออกในการตอบคำถาม การกล้าซักถาม กล้าแสดงความคิดเห็น การกล้าตัดสินใจโดยไม่ลังเล มีความรอบคอบ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีมีความเป็นตัวของตัวเอง เขาใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเองตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2542 : 12) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพของบุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเองกล้าคิดกล้าแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเอง รวมทั้งจัดการแก้ปัญหาและปรับตัวอยู่ในสังคมด้วยความรู้สึกที่มั่นคง เพื่อสุขภาพจิตและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

วารุณี เจริญรัตน์โชติ (2543 : 18) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลในการกล้าคิดกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ และมีความเชื่อมั่นในการทำสิ่งต่าง ๆ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและความภาคภูมิใจ

เมทินี ดานยังอยู่ (2544 : 9) กล่าวว่าความ เชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของเด็กด้วยความเชื่อมั่น ซึ่งสังเกตได้จากท่าทาง การกระทำ การแสดงความคิดเห็น หรือภาษาของเด็ก และใช้ชีวิตร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความเชื่อมั่นในตนเองนั้นจะเกิดขึ้นด้วยการสร้างบรรยากาศให้เด็กได้พัฒนาอย่างอิสระและอบอุ่นใจ

ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์ (2545 : 127) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง เปน สิ่งที่อยู่ภายในตัวเรา โดยจะทำหน้าที่กำกับความคิดและความรู้สึกของเราในปัญหาต่าง ๆ และจะแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่ปรากฏต่อบุคคลภายนอก

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึงความสามารถในการกล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออกมีความเป็นตัวของตัวเอง ด้วยความมั่นใจในความคิดของตนเอง และพร้อมที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นกล้าตัดสินใจโดยไม่ลังเลไม่วิตกกังวลกล้าเผชิญต่อความจริง รู้จักการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

## 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

บุญเรือง ศรีเหรียญ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพสถานศึกษามัธยมศึกษาด้วย โมเดลลดหลั่นเชิงเส้น ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทางการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในระดับผู้เรียน ได้แก่ เพศ ลักษณะครอบครัวของผู้เรียน บรรยากาศ และพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ เจตคติที่ดีต่อกิจกรรมความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และในระดับ สถานศึกษา ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และประสิทธิภาพการสอน และคุณภาพของการใช้หลักสูตร คุณวุฒิของครู การประเมินผลและติดตามผู้เรียน และประสบการณ์ในการสอนของครู การสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง มีผลต่อความสำเร็จต่อค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน

โฉมทัศน์ี ดวงทวี (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 1 และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนจำแนกตามชั้นปี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน ด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยลำดับแรก ด้านความสามารถในการสอนของครู ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการจัดเนื้อหาสาระ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ตามลำดับ

เจษฎาภรณ์ อ้นแก้ว (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก: การวิเคราะห์พหุระดับโดยใช้โมเดล

ระดับลดหลั่นเชิงเส้น (HLM) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาตัวแปรระดับนักเรียน ตัวแปรระดับ ห้องเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างระดับที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จากโรงเรียนต่างๆ จำนวน 146 โรงเรียน จำนวน 2,398 คน จาก 146 ห้องเรียน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สูงสุด คือบรรยากาศในชั้นเรียนโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยเท่ากับ 2.286 รองลงมาคือ พฤติกรรมการสอนของครู (TEAC) มีค่าสัมประสิทธิ์การ ถดถอยเท่ากับ 1.826 สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544 : 48-52) และนวรรตน์ ประทุมตา (2546) จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยระดับนักเรียนที่ส่งผลต่อค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พบว่า พฤติกรรมการแสดงออกของครูผู้สอน ลักษณะ ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ส่งผลให้ห้องเรียนที่มีบรรยากาศในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของห้องเรียนสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะว่าการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครูว่าจะสามารถนำเอา องค์ประกอบการสอนที่มีประสิทธิภาพมาใช้อย่างไร

สมมาตร ขำเกลี้ยง (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิด "สอนน้อย เรียน มาก" สู่การจัดการเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีไฟฟ้าอุตสาหกรรม กรณีศึกษาวิชานิวแมติกส์และไฮดรอลิ กส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด สอน น้อย เรียนมาก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด สอนน้อยเรียน ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และกลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.57 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนเมื่อผ่านการเรียนการสอนโดยใช้แผนการ จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.57 ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากการ สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนส่วนมากมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น นักเรียนมี การตั้งคำถามเมื่อไม่เข้าใจกับครูผู้สอน ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม และระหว่างกลุ่ม จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียน หลังจากการเรียนการสอนครบทุกหัวข้อแล้ว พบว่า กิจกรรมที่ใช้จัดการเรียนการสอนมีความน่าสนใจมาก มีความท้าทาย ทำ ให้อยากรู้คำตอบ มีรูปแบบ การเรียนการสอนที่ไม่ ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่าย รู้สึกมีอิสระในการเรียนรู้ และเมื่อมีสื่อโปรแกรม ช่วย ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดจินตนาการ ทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น มีสื่อของจริงที่ทำให้ผู้เรียน

เข้าใจการทำงานของ วงจรนิวแมติกส์และไฮดรอลิกส์ได้เป็นอย่างดีจึงส่งผล ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

วิชชุดา คัมภีร์เวช (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดกิจกรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครผลการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมด้านการพัฒนาทักษะปฏิบัติ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบว่าภาวะผู้นำ และการวัดและการประเมินผลผู้เรียน มีผลต่อความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาในภาพรวมและทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉันทนา หงส์วันสร้อยญา (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธี Teach Less Learn More ในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟบางนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธี Teacher Less Learn More ในรายวิชา ภาษาอังกฤษพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟบางนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 28 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัยเป็นแผนการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย(Mean) ของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามก่อนและหลังการทดลอง แบบสอบถามความพึงพอใจนักเรียน การหาค่า t-test แบบ dependent sample วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธี Teach Less Learn More ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองอยู่ที่ 3.93 และ 6.14 ตามลำดับความพึงพอใจของ นักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.71

จตุพร วงศ์ไชย และคณะ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เรื่องปัจจัยที่เอื้อความสำเร็จต่อผล การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-net ในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2556 ที่ศึกษา ต่อโรงเรียนเดิมจำนวน 1,204 คน และครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 ในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 48 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง ขึ้นฉบับที่ 1 ประกอบด้วยแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล และแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหาร ฉบับที่ 2 ประกอบด้วย แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ทางการเรียน การส่งเสริมของผู้ปกครอง เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ คุณภาพการสอนของครู การวัดและประเมินผล และความเชื่อมั่นใจตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลระดับนักเรียน (Within-class Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลระดับห้องเรียน (Between-class Anylysis) ผลการวิจัย พบว่า ระดับนักเรียนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างปัจจัยระดับนักเรียน 4 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การวัดและ ประเมินผล การส่งเสริมของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานวิชา คณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และพบว่าเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และการส่งเสริม ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด มีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .330 ระดับห้องเรียนพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่าง ปัจจัยระดับห้องเรียน 3 ตัวแปร ได้แก่ คุณภาพการสอนของครู ประสบการณ์สอนของครู และ บรรยายาการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าบรรยายาการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับผล การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ.608 ระดับสถานศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานวิชา คณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัยพัฒน์ พันธุ์วัฒนสกุล (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จใน การศึกษาของนักศึกษาการศึกษานอกระบบในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาปัจจัยพหุระดับ ประกอบด้วย ปัจจัยระดับผู้เรียน ปัจจัยระดับการเรียนการสอนและปัจจัย



ระดับสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร ครู และนักศึกษากศน. ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,906 คน โดยการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือขั้นการสัมภาษณ์เชิงลึก และขั้นการสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ สำหรับผู้บริหาร ครู และนักศึกษา กศน. ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .948, .942 และ .958 ตามลำดับ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์พหุระดับแบบ Mixed Effects Modeling ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยพหุระดับ ได้แก่ ปัจจัยระดับผู้เรียน ปัจจัยระดับการเรียนการสอน และปัจจัยระดับสถานศึกษา ทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยระดับการเรียนการสอน มีเพียงการประเมินผลและติดตามผู้เรียนที่ส่งผลทางบวกต่อค่าเฉลี่ยความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ โดยปัจจัยความคาดหวังของครู และความสามารถในการสอนของครูส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยระดับผู้เรียน ด้านความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียน และการประเมินผลและติดตามผู้เรียนส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยระดับผู้เรียน ด้านพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ความรับผิดชอบของผู้เรียน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความพร้อมของผู้เรียน ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน และการให้กำลังใจส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยระดับผู้เรียน ด้านความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียน ความรับผิดชอบของผู้เรียน และความพร้อมของผู้เรียน ส่วนปัจจัยระดับสถานศึกษาไม่ส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ยกเว้นตัวแปรด้านศักยภาพการปฏิบัติตามนโยบาย ความร่วมมือในการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยระดับการเรียนการสอน

ชัยภัทร วทัญญู (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลบ้านหมอ (พัฒนราษฎร์) โดยใช้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่อง ทำกินได้ ทำขายดี ทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผลการศึกษาพบว่า หลังทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” คือ 1) การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องทำกินได้ทำขายดีเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในแต่ละขั้นตอนของการจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้เรียนอาจจะไม่คุ้นเคยกับการเรียนในขั้นตอนต่าง ๆ เช่น ชั้นลงมือปฏิบัติซึ่งผู้เรียนจะต้อง

ศึกษาขั้นตอนและลงมือปฏิบัติจริง ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นการสรุปผลการทดลอง ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักการขั้นตอนการสอนในแต่ละขั้นเป็นอย่างดี เป็นที่ปรึกษาคอยชี้แนะและแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการควบคุมชั้นเรียน คุมเวลาในการทำกิจกรรมและตั้งคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ซึ่งจะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายประสบผลสำเร็จ 2) ทักษะกระบวนการกลุ่ม เป็นสิ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เรื่องทำกินได้ ทำขายดี เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ก่อนที่จะดำเนินการสอน ครูผู้สอนควรจะทำการศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนว่ามีทักษะเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มมากน้อยเพียงใด ถ้าหากพบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะในการทำงานกลุ่ม ผู้สอนควรมีการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้กับผู้เรียนจนคุ้นเคย และแน่ใจว่าผู้เรียนมีทักษะในการทำงานกลุ่มอย่างเพียงพอ จึงจะดำเนินการตามขั้นตอนการพัฒนาทักษะชีวิตต่อไป 3) ในขณะที่ผู้เรียนทำกิจกรรม ครูควรสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนทุกคน เพื่อจะแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียนให้ถูกต้องเหมาะสม

วิชัย ลิขิตพรักษ์ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมในช่วง “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาในรายวิชาชีววิทยา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความสามารถด้านการคิดและการพัฒนา กรอบความคิดแบบเปิดกว้าง (Growth Mindset) ผลการศึกษาพบว่า 1) เอกสารประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2) องค์กรความรู้ที่ได้รับนอกห้องเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3) การวัดและการประเมินผลบทเรียน ด้านมีความยุติธรรมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4) ความสำเร็จในการจัดกิจกรรม ด้านภาวะผู้นำ มีการวางแผนและเตรียมความพร้อมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

จุฑามาศ สุธาพจน์ และธีระดา ภิญโญ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เปรียบเทียบการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของครู และ 3) เสนอแนวทางการบริหารกิจกรรมการ

เรียนรู้ตาม นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตาม นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวมด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการ ดำเนินกิจกรรมด้านการวัดและประเมินผล ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน ด้านศักยภาพใน การปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหาร และด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ครูที่สอน โรงเรียนขนาดต่างกัน มีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดย ภาพรวมแตกต่างกัน ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านการวัดและ ประเมินผล ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตาราง และด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ แตกต่างกันโดยครูที่ สอนในโรงเรียนขนาดกลางมีการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สูง กว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่

ธนิกานต์ กุลเทียมสิน (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการ นำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาความสำเร็จของการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบุรี เขต 2 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ส่วนข้อมูลเชิง คุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับแรก ได้แก่ ด้านความสามารถในการสอนของครู รองลงมา ด้านภาวะผู้นำ และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านการควบคุมประเมินผล ส่วนด้านความพร้อมของทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย 2. ความสำเร็จของการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่า ด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านนักเรียน ส่วนด้านผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย 3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ด้านความสามารถในการสอนของครู ด้านภาวะผู้นำ ด้านการ

ควบคุมประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และด้านความพร้อมของทรัพยากร  
มีประสิทธิภาพในการทำน่ายร้อยละ 69.40

ประวิทย์ ประมาน (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบกิจกรรมการ “ลดเวลาเรียน  
เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา  
รูปแบบและความพึงพอใจต่อกิจกรรมการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนกองทุนการศึกษา  
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วน  
ได้และส่วนเสียและนักเรียนจำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่ง  
โครงสร้างซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.95 และแบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรม  
ค่าซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.88 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และประเมิน  
ความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และการวิเคราะห์  
ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เอกสารและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า  
(1) รูปแบบกิจกรรมการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนกองทุนการศึกษาจังหวัด  
พระนครศรีอยุธยา มีองค์ประกอบ คือ ด้านนโยบายการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”  
พบว่า ได้ดำเนินการสนองนโยบายของรัฐบาลภายใต้ การกำกับของกระทรวงศึกษาธิการสำนักงาน  
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 และมีการประสานความร่วมมือ  
กับหน่วยงานภายนอกอาทิเช่น สถาบันอุดมศึกษา บริษัทเอกชน องค์กร บริหารงานส่วนท้องถิ่น  
โดยมีจุดเน้นที่การเพิ่มพูนทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะค่านิยมที่ดี  
งาม และความมีน้ำใจต่อกัน ด้านบทบาทของครูผู้สอนในสถานศึกษา พบว่า บทบาทของครูผู้สอนใน  
สถานศึกษาของ โรงเรียนกองทุนการศึกษา ต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการแนวคิดและทฤษฎีของ  
จุดมุ่งหมายโครงการ พัฒนาครูผู้สอนให้เป็นนักพัฒนาการออกแบบการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน  
เพิ่มเวลารู้” ที่มีคุณภาพเพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ ด้านการประเมินความสำเร็จของกิจกรรม  
พบว่า มีการประเมินความสำเร็จของกิจกรรมประกอบด้วย การประเมินผลตามสภาพจริง  
การประเมินผลจากการมีส่วนร่วม และการประเมินผล After Action Review (AAR) โดยการสะท้อน  
ของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์และผู้สนับสนุน ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรม  
“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในโรงเรียนกองทุนการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นักเรียนมีระดับ  
ความพึงพอใจต่อหมวดกิจกรรมปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 หมวดกิจกรรมด้านพุทธิศึกษา  
อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 03.49 หมวดกิจกรรมด้านจริยศึกษา Heart อยู่ในเกณฑ์

ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 หมวดกิจกรรมด้านหัตถศึกษา Hand อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 การด้านพลศึกษา Health อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52

บรรจง มุลตรีแก้ว (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ตัวแบบวัดความสำเร็จในการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์ปัจจัยตัวแบบความสำเร็จในการบริหารโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 2) เสนอตัวแบบความสำเร็จในการบริหารโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพประชากรและผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้ประสบความสำเร็จ มีปัจจัยและแนวทางในการดำเนินงานอยู่ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารโครงการ คือมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ศึกษาเอกสารคู่มือบริหารจัดการเวลา กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จอย่างชัดเจน สร้างความเข้าใจในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านผู้บริหารสถานศึกษา คือต้องเป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับโรงเรียนและการบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวมทั้งอำนวยความสะดวกปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่างๆให้มีความพร้อมในการปฏิบัติกิจกรรม ด้านครูผู้สอน คือต้องวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการโดยจำแนกเป็นระดับชั้นและเป็นรายบุคคล มีการออกแบบกิจกรรม สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล ด้านผู้ปกครอง คือต้องส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในการปฏิบัติกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการดำเนินงานให้ข้อมูลย้อนกลับ ในการปฏิบัติกิจกรรมรวมทั้งประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติกิจกรรม และร่วมชื่นชมผลงานของนักเรียนและด้านผู้เรียน คือผู้เรียนจะต้องมีทักษะชีวิต และมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัด ตามความสนใจ ตามศักยภาพของแต่ละคน รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรู้สึกชอบและใฝ่เรียนรู้ในกิจกรรม มีการประเมินตนเอง และนำผลการประเมินไปพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง มีความสุขในการเรียนรู้ มีการะงาน การบ้านเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เข้าร่วมกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามตารางเรียนและวิธีการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น

เรียนรู้อย่างกระตือรือร้น และตอบสนองต่อกิจกรรมอย่างเต็มศักยภาพ เต็มความรู้ ความสามารถของตนเอง

จิณณภัทร พิบูลวิทิตดำรง (2560) การศึกษาเรื่องกลยุทธ์การนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพผลโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งวิธีการเชิงปริมาณและวิธีการเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการนำนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมปัจจัยภายใน โรงเรียนมีจุดแข็งด้านยุทธศาสตร์ 5 ข้อ กล่าวคือ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่ชัดเจน มีการวางแผนกลยุทธ์ ด้านโครงสร้างองค์กร มีโครงสร้างการบริหารงานทุกระดับ ระบุหน้าที่ชัดเจน ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน ด้านครู ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ และประเมินผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และมีทักษะและประสบการณ์ ในงานที่รับผิดชอบโดยมอบหมายงานให้เหมาะสมด้าน ครูและบุคลากรทุกคนมีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรี มีความรู้ มีศักยภาพ และมีความสามารถในการสร้างงาน ด้านผู้ปกครองและการสนับสนุน ผู้ปกครองนักเรียนมีความคาดหวังต่อการเรียนการสอนของโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ฐานะดีทำให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียน และโรงเรียนสามารถระดมทุนจากชุมชน และหน่วยงานภายนอกได้มาก โรงเรียนจัดทำแผนงานโครงการความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนขอความร่วมมือจากชุมชนในการเป็นวิทยากร ด้านความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน เสริมสร้างการทำงานเป็นทีม เสริมสร้างภาวะผู้นำ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูผู้สอนและผู้เรียน ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนมีการรายงานผลการวัดและการประเมินเพื่อให้นักเรียนทราบ และนำไปปรับปรุงแก้ไขการเรียนอย่างต่อเนื่อง

#### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

White (1999) ได้ศึกษาตัวแปรหลายประการ เช่น ความสามารถในการในทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เจตคติต่อวิทยาศาสตร์ และระดับความคาดหวังของผู้ปกครองต่อผลการเรียน วิทยาศาสตร์ของลูกที่อาจมีผลต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียน

ใน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 จำนวน 543 คนและผู้ปกครอง 474 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาในเขต เขต 6 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ความสนุกสนานกับวิทยาศาสตร์นักเรียนชายมีเจตคติลดลงเมื่อ อยู่ระดับชั้นที่สูงขึ้นแต่นักเรียนมีเจตคติ ดังกล่าวลดลงจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปสู่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 เท่านั้น แต่มีเจตคติเพิ่มขึ้นจากชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปสู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนผู้ปกครองที่มี เพศต่างกัน มีความคาดหวังผลการ เรียนวิทยาศาสตร์ของลูกไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่มีเพศ ต่างกันมีการคาดหวังจากผู้ปกครอง ไม่ต่างกัน

Cooper (2002) ได้ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีต่อการปรับปรุงคุณภาพการ เรียน การสอนด้วยกระบวนการพัฒนาบุคลากร โดยศึกษาครูใหญ่และผู้บริหารดีเด่นในชิคาโก โดยใช้ ทั้ง แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยแสดงว่า ภาวะผู้นำของครูใหญ่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา ครู และนักเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาวิชาชีพในด้านต่าง ๆ ดังนี้ กลยุทธ์ในการบริหารชั้นเรียน ทักษะในการประเมินผลนักเรียน ความรู้ในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ทักษะที่เอื้อต่อการสร้างความ ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

Schmidt (2010) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเรียนรู้ให้มาก โดยใช้การสอนที่น้อย โดยการให้ นักศึกษาค้นคว้าโดยตนเอง ในส่วนทฤษฎีการนำเสนองานนั้นได้กำหนดให้นักศึกษาได้มีเวลาใน การศึกษาด้วยตนเองถือเป็นปัจจัยสำคัญต่ออัตราการจบการศึกษาและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา กิจกรรมอื่น ๆ นอกจากนี้ก็ดูประกอบด้วย ได้แก่ การบรรยาย การจำกัดเวลาที่ใช้ในการศึกษาด้วย ตนเองและก็ดูผลทางลบที่อาจเกิดขึ้นกับการศึกษาด้วย เพื่อเป็นตรวจสอบทฤษฎีได้รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาและอัตราการจบการศึกษาของนักศึกษาทั้งหมดเกือบ 14,000 คน ที่กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนแพทย์ 8 โรงเรียนประเทศเนเธอร์แลนด์จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การมี ชั่วโมงบรรยายที่มากเกินไปอาจเป็นผลเสียต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตามหลักสูตรที่ จำกัดเวลาในการบรรยายก็จะส่งผลให้นักศึกษามีเวลาในการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะครูและอาจส่งผลต่อปัจจัย ส่งเสริมสมรรถนะครูในการนำเข้าสู่งานสำหรับครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาและได้ตัวแปรอิสระดังนี้

